

Työttömyyskassan sääntöjen laatiminen ja vahvistaminen

Sisältö

1 JOHDANTO.....	2
2 SÄÄNTÖJEN VAHVISTAMINEN	2
3 YLEISTÄ.....	3
3.1 Lainsäädännön kassan säännöille asettamat edellytykset.....	3
3.2 Kassan nimi, kotipaikka, toiminta-alue ja tehtävä	4
3.3 Ansiopäivärahaa ja muuta etuutta koskevat ehdot	5
4 KASSAN JÄSENYYS	6
4.1 Jäsenyyden ehdot.....	6
4.2 Jäsenyyden hakeminen ja alkaminen.....	7
5 JÄSENMAKSUT	8
5.1 Laskemisen perusteet	8
5.2 Jäsenmaksun maksaminen ja perimistapa	8
5.3 Jäsenmaksusta vapauttaminen	9
5.4 Jäsenmaksun palauttaminen.....	10
6 JÄSENYYYDEN PÄÄTTYMINEN	11
6.1 Kassasta eroaminen	11
6.2 Kassasta erottaminen	11
7 KASSAN HALLINTO.....	13
7.1 Hallinnon järjestämisestä	13
7.2 Jäsenten kokous tai edustajisto.....	14
7.3 Kassan ylimääräinen kokous.....	18
7.4 Valtuuskunta	18
7.5 Hallitus	19
7.6 Työvaliokunta	22
7.7 Kassanjohtaja ja muut toimihenkilöt	22
8 KASSAN TALOUS.....	23
8.1 Tilintarkastajat.....	23
8.2 Tilinpäätös.....	23
8.3 Tasoitusrahasto	24
8.4 Sijoitustoiminta	24
8.5 Lainojen ottaminen.....	24
8.6 Vajauksen täyttäminen	25
8.7 Työttömyyskassan varojen luovutus kassan purkautuessa	25
9 ERINÄISET SÄÄNNÖKSET	26
9.1 Työttömyyskassan nimen kirjoittaminen	26
9.2 Kassan sääntöjen muuttaminen	26
9.3 Jäsenille tiedottaminen.....	27
9.4 Siirtymäsäännökset.....	27

17.9.2014

Julkinen

1 JOHDANTO

Tämän muistion tarkoituksena on toimia apuna työttömyyskassojen sääntöjä laadittaessa ja muutettaessa. Muistiossa kuvataan sääntöjä koskevaa lainsäädäntöä sekä sääntöjen vahvistamista koskevaa menettelyä ja käsitellään sitä, miten tietyt asiat olisi perusteltua järjestää. Tämä muistio ei ole osa Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmaa.

2 SÄÄNTÖJEN VAHVISTAMINEN

Työttömyyskassalain mukaan Finanssivalvonta vahvistaa työttömyyskassan säännöt. Sääntöjä vahvistaessaan Finanssivalvonta tutkii, ovatko muutettavaksi esitetyt sääntökohdat lainsäädännön ja kassoja sitovien määräysten mukaisia. Finanssivalvonta ei siis voi hylätä sääntöjen vahvistamista koskevaa hakemusta esimerkiksi sillä perusteella, että säännöt eivät sen mielestä ole tarkoituksenmukaisia.

Käytännön kannalta on perusteltua, että työttömyyskassa toimittaa ennen kassan toimivaltaisen toimielimen käsittelyä alustavan sääntömuutosehdotuksensa Finanssivalvonnalle kommentoitavaksi. Näin Finanssivalvonta voi antaa työttömyyskassalle sääntömuutosehdotusta koskevaa palautetta ennen kuin asiaa käsitellään työttömyyskassan toimivaltaisessa elimessä. Työttömyyskassan hallintoelimien toimivaltaa sääntömuutoksista päätettäessä käsitellään jäljempänä kohdassa 9.2.

Työttömyyskassan sääntömuutoshakemuksen tulisi sisältää ainakin seuraavat asiakirjat:

- hakemus sääntömuutosten vahvistamisesta,
- vahvistettavaksi esitetyt säännöt ja
- pöytäkirja tai pöytäkirjanote siitä työttömyyskassan toimivaltaisen toimielimen kokouksesta, jossa sääntömuutosesitys on hyväksytty.

Vahvistamisedellytyksestä johtuen työttömyyskassan sääntömuutos voi tulla voimaan vasta, kun Finanssivalvonta on vahvistanut muutoksen. Tästä johtuen työttömyyskassa ei voi välittömästi samassa kokouksessa, jossa sääntömuutoksesta on päätetty, aloittaa uuden säännöksen mukaista menettelyä. Kassa ei esimerkiksi voi muuttaa hallintoelintensä kokoa ja valita välittömästi samassa kokouksessa muutoksien mukaisia uusia jäseniä hallintoonsa. Tällaisissa asioissa on syytä olla yhteydessä Finanssivalvontaan hyvissä ajoin ennen kokouskutsun lähettämistä. Siirtymäsäännöksiä, joita hallintoa koskevien sääntömuutosten yhteydessä voi olla syytä ottaa sääntöihin, käsitellään jäljempänä kohdassa 9.4.

Sääntömuutos voi tulla voimaan myös vahvistamispäivämäärää myöhemmästä ajankohdasta lukien, jos työttömyyskassa sääntöjen vahvistamista koskevassa hakemuksessa esittää, että sääntömuutos tulee voimaan tietyinä ajankohtana vahvistamisen jälkeen. Tällainen on tavanomaista esimerkiksi kassojen sulautumiseen liittyvissä tilanteissa, joissa sääntömuutokset halutaan voimaan sulautumisajankohdasta eikä vahvistamispäivästä lukien. Lisäksi ainakin silloin, kun sääntömuutos edellyttää

17.9.2014

Julkinen

käytännön toimenpiteitä, voi olla tarkoituksenmukaista esittää sääntömuutoksen myöhäisempää voimaantuloa.

Työttömyyskassan toimivaltainen toimielin voi sääntömuutosehdotuksesta päättäessään valtuuttaa kassan hallituksen tekemään sääntöihin tarvittaessa Finanssivalvonnan mahdollisesti edellyttämiä muodollisia tai teknisluonteisia muutoksia. Tällaisessa tapauksessa työttömyyskassan säännöt voidaan vahvistaa työttömyyskassan hallituksen käsiteltä asian viemättä niitä enää toimivaltaisen toimielimen käsittelyyn.

Finanssivalvonnan sääntöjen vahvistamista koskevasta päätöksestä ilmenee, miltä osin Finanssivalvonta on vahvistanut työttömyyskassan säännöt ja miltä osin ne on jätetty vahvistamatta sekä perustelut vahvistamatta jättämiselle. Sääntömuutos jätetään vahvistamatta esimerkiksi, jos sääntömuutosehdotusta ei ole käsitelty työttömyyskassan sääntöjen mukaisesti tai sääntöihin on sisällytetty työttömyyskassoja koskevasta lainsäädännöstä (esimerkiksi työttömyyskassalaki (603/1984), työttömyysturvalaki (1290/2002) ja hallintolaki (434/2003)) poikkeavia määräyksiä. Finanssivalvonnan päätöksessä todetaan myös, mistä lukien sääntömuutokset tulevat voimaan. Työttömyyskassalla on oikeus valittaa sääntöjen vahvistamista koskevasta päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Finanssivalvonta merkitsee työttömyyskassarekisteriin tiedot siitä, milloin kassan säännöt ja niihin tehdyt muutokset on vahvistettu.

3 YLEISTÄ

3.1 Lainsäädännön kassan säännöille asettamat edellytykset

Työttömyyskassan toimintaa säätelevät lain ja sen nojalla annettujen säädösten lisäksi työttömyyskassan säännöt. Säännöissään työttömyyskassa määrittelee säädöksiä tarkemmin omaa toimintaansa. Työttömyyskassan säännöt voidaan laatia kassan tarpeiden mukaisiksi, kunhan ne ovat myös lainmukaiset. Työttömyyskassalain ja hallintolain mukaan työttömyyskassan on kohdeltava jäseniään tasapuolisesti, joten sääntöihin ei voida ottaa määräyksiä, joilla esimerkiksi tietty jäsenryhmä asetetaan perusteettomasti eri asemaan muihin jäsenryhmiin verrattuna.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentissa on luettelo niistä asioista, jotka työttömyyskassan säännöissä on ainakin mainittava. Näitä ovat:

- kassan nimi, johon tulee sisältyä sana "työttömyyskassa", ja kunta, joka on kassan kotipaikka
- ne ammatit tai työalat, jotka kassan toiminta käsittää
- jäsenmaksujen laskemisen perusteet ja perimistapa sekä miten jäsenmaksujen suuruutta muutetaan ja milloin jäsenmaksu on maksettava
- millä edellytyksillä jäsen voidaan vapauttaa jäsenmaksujen suorittamisesta
- päivärahan saamisen ehdot ja mitä jäsenen tulee päivärahaa ha-

17.9.2014

Julkinen

kiessaan noudattaa

- miten kassan hallinto järjestetään ja miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin sekä mitä asioita hallintoelimet käsittelevät;
- mahdollisesta valtuuskunnasta, sen tehtävistä ja kokoonpanosta;
- kenellä on oikeus kirjoittaa kassan nimi
- minkä ajan kuluessa tilikauden päätyttyä tilinpäätöksen tulee olla valmiina, miten kassan hallinto ja tilit tarkastetaan sekä milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan
- milloin kassan varsinainen kokous pidetään ja siellä käsiteltävät asiat
- millä tavalla kutsu kokoukseen ja muut tiedonannot toimitetaan kassan jäsenille
- miten kassan tasoitusrahasto muodostetaan sekä kuinka se käytetään ja sijoitetaan sekä
- miten kassan varat käytetään, jos kassa puretaan.

Työttömyyskassa voi sisällyttää sääntöihinsä muutakin kuin mikä on mainittu edellä työttömyyskassalain luettelossa.

Jos työttömyyskassan säännöt ovat ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa, sääntöjen sijasta on sovellettava lakia ja työttömyyskassan säännöt tulee muuttaa vastaamaan lainsäädäntöä mahdollisimman pikaisesti. Muutoin työttömyyskassan tulee luonnollisesti noudattaa omia vahvistettuja sääntöjään.

Työttömyyskassojen sääntöjen sisältöön vaikuttavat myös sosiaali- ja terveysministeriön 9.12.2005 antamat työttömyyskassalain 2 lukua koskevat soveltamisohjeet (dnro STM/2258/2005), jatkossa jäsenyysohjeet. Finanssivalvonnan 10.9.2013 antamissa ja 1.1.2014 voimaan tulleissa työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 17/2013 on myös käsitelty sääntöihin liittyviä asioita.

Työttömyyskassa voi päättää sääntöjensä ulkoasun, pykäläjärjestyksen ja käytetäänkö säännöissä esimerkiksi sisällysluetteloa. Hallintolain 9 §:n mukaan työttömyyskassan on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Työttömyyskassan tulee huolehtia, että sen säännöissä käytetyt ilmaukset ja asioiden esittämisjärjestys täyttävät hallintolain vaatimukset.

3.2 Kassan nimi, kotipaikka, toiminta-alue ja tehtävä

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kassan säännöissä on mainittava *kassan nimi, johon tulee sisältyä sana ”työttömyyskassa” ja kunta, joka on kassan kotipaikka.*

Työttömyyskassa voi itse valita, onko sen virallisena nimenä suomenkielinen nimi, ruotsinkielinen nimi vai molemmat. Jos työttömyyskassalla on ruotsinkielinen nimi, nimeen tulee sisältyä sana arbetslöshetskassa. Erikielisten nimien on sisällöltään vastattava toisiaan. Työttömyyskassa voi

17.9.2014

Julkinen

käyttää nimenään myös kirjainlyhennettä tai sisällyttää nimeensä kirjainlyhenteen. Säännöissä voidaan virallisen nimen lisäksi mainita erikseen lyhenne, jota nimestä käytetään. Virallista nimeä ja lyhennettä valitessaan työttömyyskassan tulisi kiinnittää huomiota myös siihen, ettei se ole sekoitettavissa muiden kassojen nimiin tai lyhenteisiin.

Työttömyyskassan säännöissä on myös mainittava kunta, joka on kassan kotipaikka. Työttömyyskassalain 1 §:n 2 momentin mukaan työttömyyskassan toiminta-alueena on koko maa, joten työttömyyskassa ei voi säännöissään rajata toiminta-aluettaan maantieteellisesti.

Työttömyyskassan tehtävä on määritelty työttömyyskassalain 1 §:n 1 momentissa. Sen mukaan työttömyyskassan tarkoituksena on työttömyys- ja turvalaissa tarkoitetun ansioturvan ja siihen liittyvien ylläpitokorvausten (nykyisin kulukorvaus) järjestäminen jäsenilleen. Työttömyyskassan tehtävä olisi syytä mainita säännöissä. Lainkohtaa voisi täydentää siten, että siinä mainitaan myös muut kassan toimialaan kuuluvat lakisääteiset etuudet, koska vuorotteluvapaalain perusteella myös vuorottelukorvauksen maksaminen kuuluu työttömyyskassan tehtäviin.

Tehtäviään määritellesään työttömyyskassan tulee ottaa huomioon, että työttömyyskassalain 1 §:n 3 momentin mukaan työttömyyskassa ei saa harjoittaa muuta kuin työttömyyskassalain mukaista toimintaa, joten työttömyyskassa ei voi säännöissään laajentaa toimintaansa työttömyyskassalaille vieraisiin aloihin.

3.3 Ansiopäivärahaa ja muuta etuutta koskevat ehdot

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava *päivärahan saamisen ehdot ja mitä jäsenen tulee päivärahaa hakiessaan noudattaa*. Työttömyyskassan tehtävänä on lakisääteisten etuuksien maksaminen, joten työttömyyskassa ei myönnä etuuksia sääntöjensä vaan lainsäädännön perusteella. Käytännön kannalta ei ole tarkoituksenmukaista, että työttömyyskassa kopioi sääntöihinsä edes keskeisimmät kohdat etuuslainsäädännöstä, koska tällöin sääntöjä tulee muuttaa aina etuuslainsäädäntöä muutettaessa. Jotta työttömyyskassalain määräys sääntöjen sisällön osalta tältäkin osin täyttyisi, säännöissä tulee olla tieto siitä, että kassa myöntää ansiopäivärahaa ja muita sen maksettavaksi säädettyjä etuuksia niitä koskevan lainsäädännön mukaan. Työttömyyskassa voi sisällyttää sääntöihinsä myös lain säännöksiä siitä, millä edellytyksillä etuuksia myönnetään ja miten etuuksia haetaan.

Niiden työttömyyskassojen, jotka ovat järjestäneet jäsenilleen merialan lisävuokituksen, olisi syytä sisällyttää sääntöihinsä määräykset lisävuokituksen perusteella myönnettävän etuuden saamisen edellytyksistä ja maksettavan etuuden määrästä. Näiden ehtojen on vastattava sitä, mitä sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt myöntäessään työttömyyskassalle oikeuden järjestää jäsenilleen merialan lisävuokituksen tai vahvistessaan lisävuokituksen perusteella maksettavan etuuden määrän.

17.9.2014

Julkinen

4 KASSAN JÄSENYYS

4.1 Jäsenyyden ehdot

Työttömyyskassalain 3 §:ssä on säädetty työttömyyskassan jäsenyyden edellytyksistä, mutta niistä on perusteltua todeta myös kassan säännöissä samalla, kun kassa määrittelee toimialansa. Kyseisen lainkohdan mukaan palkansaaajakassan jäseneksi pääsee *työttömyysturvalain soveltamisalaan* kuuluva palkkatyöntekijä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta ja joka työskentelee sellaisessa ammatissa tai sellaisella työalalla, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Palkkatyöntekijänä pidetään sellaista palkansaaajaa, jonka toimeentulon on katsottava perustuvan toiselle tehtävästä työstä saatavaan palkkatuloon. Yrittäjäkassan jäseneksi pääsee työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluva yrittäjä, joka ei ole täyttänyt 68 vuotta. Yrittäjänä pidetään työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua henkilöä, jonka toimeentulon on katsottava perustuvan yritystoiminnasta saatavaan tuloon.

Työttömyyskassan jäseneksi pääsyn edellytyksenä ei ole se, että jäsenyyttä hakeva asuu Suomessa. Työttömyyskassan jäseneksi voi päästä myös Suomessa työskentelevä, mutta muussa jäsenvaltiossa asuva palkkatyöntekijä tai lähetetty työntekijä, joka työskentelee muussa valtiossa. Myös työttömyysturvalain soveltamisalaan kuuluvat virkamiehet voivat päästä ulkomailla työskennellessään työttömyyskassan jäseneksi.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan työttömyyskassan *säännöissä on mainittava ne ammatit tai työalat, jotka kassan toiminta käsittää* eli työttömyyskassan on määriteltävä säännöissään toimialansa. Jäsenyyden ehdoksi ei voida asettaa tietyn työehtosopimuksen piiriin kuulumista tai muuta työehtosopimuksesta johdettavaa määräystä. Toimiala voi olla myös yleinen. Yrittäjäkassojen osalta tällaisena (yleisenä) toimialana on maininta siitä, että työttömyyskassan jäseneksi voi liittyä vain yrittäjä. Yrittäjäkassa voi määritellä toimialansa myös tarkemmin. Sellaista toimialaa, joka käsittäisi sekä palkansaaajat että yrittäjät, ei työttömyyskassalain 1 §:n 1 momentin perusteella kuitenkaan voida muodostaa.

Työttömyyskassan toimiala voi olla myös tutkintopohjainen, mutta työttömyyskassan jäseneksi voi päästä työttömyyskassalaissa mainittuja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen ja kansainvälisiin sopimuksiin liittyviä poikkeustilanteita lukuun ottamatta vain palkkatyössä oleva tai yritystoimintaa harjoittava henkilö. Kassa voi halutessaan asettaa jäseneksi pääsemisen edellytykseksi tietyn alan tutkinnon suorittamisen lisäksi sen, että henkilö jäsenyyttä hakiessaan myös työskentelee työttömyyskassan toimialalla. Toinen vaihtoehto on, että jäseneltä edellytetään tietyn alan tutkintoa, mutta se, millä alalla hän jäseneksi liittyessään työskentelee, ei vaikuta jäseneksi pääsemiseen. Työttömyyskassa voi myös muotoilla sääntöihinsä säännöksen siitä, millä edellytyksillä työssä oleva opiskelija voi liittyä työttömyyskassan jäseneksi. Kassa voi niin ikään laatia sääntöihinsä säännöksen siitä, että työtön henkilö voi liittyä työttömyys-

17.9.2014

Julkinen

kassan jäseneksi siten, kuin perusasetuksessa ja pohjoismaisessa sosiaaliturvasopimuksessa säädetään.

Jäsenyyden edellytyksiä on käsitelty tarkemmin jäsenyysohjeissa.

4.2 Jäsenyyden hakeminen ja alkaminen

Työttömyyskassalain 3 §:n 7 momentin mukaan kassan jäsenyys alkaa siitä päivästä, josta alkaen henkilö on maksanut jäsenmaksunsa, aikaisintaan kuitenkin siitä päivästä, jona hän on kirjallisesti hakenut kassan jäsenyyttä. Työttömyyskassa ei voi säännöillään päättää jäsenyyden alkamisesta lain säännöksestä poikkeavasti. Jäsenyyden alkaminen vaikuttaa henkilön mahdolliseen etuusoikeuteen, joten edellä mainittu työttömyyskassalain säännös olisi syytä ottaa myös kassan sääntöihin.

Työttömyyskassalaki ei suoranaisesti edellytä, että jäsenyyshakemuksen toimittamisesta ja toimituspaikasta säänneltäisiin työttömyyskassan säännöissä. Jäsenyyshakemuksen toimituspaikka vaikuttaa kuitenkin merkittävästi jäsenyyden alkamiseen, joten myös siitä on syytä todeta kassan säännöissä. Jäsenyyshakemus on työttömyysturvalain 3 §:n 7 momentin mukaan tehtävä kirjallisesti. Tämä edellytys täyttyy myös, kun hakemus tehdään sähköisesti. Työttömyyskassa voi säännöissään määritellä myös muun jäsenhakemuksen toimituspaikan kuin työttömyyskassan, mutta riippumatta muista säännöissä mahdollisesti mainituista toimituspaikoista työttömyyskassan jäsenhakemus on Finanssivalvonnan käsityksen mukaan aina voitava toimittaa myös suoraan työttömyyskassaan. Hakemuksen toimituspaikan tulee olla siten yksilöidysti määritelty, että myöhemmin voidaan selkeästi todeta, milloin hakemus on tullut vireille ja mistä ajankohdasta jäsenyys voi alkaa.

Jäseneksi ottaminen on työttömyyskassalain 3 §:n 6 momentin mukaan kassan hallituksen asia, jos kassan säännöissä ei ole toisin määrätty. Ei ole siis välttämätöntä, että työttömyyskassa määrittelee erikseen säännöissään sen tahon, joka on oikeutettu päättämään työttömyyskassan jäseneksi ottamisesta, mutta tällöin jäseneksi ottaminen on aina hallituksen asiana. Jos työttömyyskassan jäseneksi ottamisesta voi päättää vain hallitus, tulisi asiasta mainita ainakin hallituksen tehtäviä koskevassa sääntökohdassa. Hallituksen tulee tällöin kokoontua riittävän usein, jotta päätös jäsenyysasioissa voidaan tehdä viivytyksettä. Jos muutkin tahot kuin hallitus ovat oikeutettuja tekemään jäseneksi ottamispäätöksiä, on tärkeää, että nämä tahot todetaan työttömyyskassan säännöissä yksiselitteisesti.

Jäsenyyshakemuksen toimittamista ja jäseneksi ottamispäätöksen tekemistä on käsitelty tarkemmin jäsenyysohjeissa.

17.9.2014

Julkinen

5 JÄSENMAKSUT

5.1 Laskemisen perusteet

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava *jäsenmaksujen laskemisen perusteet sekä miten jäsenmaksujen suuruutta muutetaan*. Jäsenmaksuvelvollisuus on jäsenen keskeisimpiä velvollisuuksia, minkä takia on perusteltua, että säännöissä on määräyksiä jäsenmaksusta tarkemmin kuin työttömyyskassalaki suoranaisesti vaatii. Olennaista on, että työttömyyskassalla on mahdollisimman selkeät ja yksiselitteiset sääntömääräykset jäsenmaksusta.

Tällä hetkellä työttömyyskassoilla on käytössään kuukausijäsenmaksuja, vuosijäsenmaksuja ja jäsenmaksuja, jotka perustuvat tiettyyn osuuteen jäsenen tuloista. Lainsäädännössä ei ole määritelty sitä, mihin tuloihin prosentuaalisen jäsenmaksun täytyy perustua, joten työttömyyskassat voivat vapaasti määrätä näistä asioista säännöissään. Työttömyyskassan tulee jäsenmaksun perusteena olevia tuloja määritellään kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tulo on määritelty riittävän täsmällisesti, etteivät sääntömääräykset aiheuta tulkintaongelmia. Jos jäsenmaksun perusteena olevina tuloina halutaan esimerkiksi käyttää samaa tuloa kuin ansiopäivärahaa määriteltäessä, on syytä käyttää täsmälleen samoja ilmaisuja kuin etuuslainsäädännössä.

Yrittäjäksi ryhtyneellä palkansaajakassan jäsenellä on työttömyyskassalain 4 §:n 3 momentin mukaan oikeus säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa korkeintaan puolentoista vuoden ajan yrittäjäksi ryhtymisestään. Työttömyyskassan tulisi säännöissään määrätä myös tässä erityistilanteessa noudatettavista jäsenmaksun perusteena olevista tuloista, koska yrittäjäksi ryhtyneellä ei yleensä ole sellaisia tuloja, jotka ovat palkansaajakassan jäsenmaksun perusteena.

Säännöissä on myös kerrottava, miten jäsenmaksun suuruutta muutetaan, joten niissä on oltava maininta siitä, että jäsenmaksu vahvistetaan vuosittain Finanssivalvonnassa työttömyyskassan tekemän esityksen pohjalta.

Niiden työttömyyskassojen, jotka ovat järjestäneet jäsenilleen merialan lisävakuutuksen, tulee lisätä säännös tähän vakuutukseen liittyvästä jäsenmaksusta.

5.2 Jäsenmaksun maksaminen ja perimistapa

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava *se, milloin jäsenmaksu on maksettava*. Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava säännös jäsenmaksuajasta eli ajasta, jonka kuluessa jäsenen on jäsenmaksuvelvollisuuden syntyminen jälkeen maksettava jäsenmaksunsa.

17.9.2014

Julkinen

Jos jäsenmaksua ei ole maksettu määrättyssä ajassa, kyseessä on jäsenmaksun laiminlyönti, jonka takia työttömyyskassa voi erottaa jäsenen. Työttömyyskassa voi itse määritellä jäsenmaksuajan pituuden. Liian pitkiä jäsenmaksuaikoja on kuitenkin syytä välttää. Esimerkiksi kuuden kuukauden maksuaikaa voidaan pitää varsin pitkänä, kun otetaan huomioon, että vuoden 2014 alusta lukien työssäoloaika on 26 viikkoa.

Kiinteää vuosijäsenmaksua perivä työttömyyskassa voi määritellä jäsenmaksuajan esimerkiksi siten, että jäsenen tulee maksaa jäsenmaksunsa tietyn ajan kuluessa jäsenmaksulaskun lähettämispäivästä lukien tai jäsenmaksu on maksettava jäsenmaksulaskussa ilmoitettuun eräpäivään mennessä. Sääntöihin voidaan ottaa myös määräyksiä siitä, minkä ajan kuluessa (esimerkiksi jäsenyyshakemuksen saapumisesta) jäsenmaksulasku tulee lähettää tai minä ajankohtana tai aikavälillä vuosijäsenmaksu säännöllisesti lähetetään, jos kyseessä on jo aiemmin kassan jäseneksi hyväksytty henkilö.

Kuukausijäsenmaksua tai prosentuaalista jäsenmaksua perivä työttömyyskassa voi määritellä jäsenmaksuajan siten, että jäsenen tulee maksaa jäsenmaksunsa tietyn ajan kuluessa siitä ajankohdasta (esimerkiksi sen kuukauden päättymisestä lukien), johon jäsenmaksu kohdistuu.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan lain säännöstä ei täytä se, että säännöissä todetaan, että työttömyyskassan hallitus päättää jäsenmaksuajan.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan säännöissä on mainittava myös *jäsenmaksun perimistapa*. Kassan säännöissä tulisi mainita, jos jäsen voi valtuuttaa työnantajan perimään jäsenmaksun tai jos työttömyyskassalla on oikeus periä kassan jäsenmaksu kassan maksamista veronalaisista etuuksista suoraan etuuksien maksamisen yhteydessä.

5.3 Jäsenmaksusta vapauttaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *millä edellytyksillä jäsen voidaan vapauttaa jäsenmaksujen suorittamisesta*.

Jäsenmaksuvapautusta koskevaa säännöstä laadittaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota säännöksen selkeyteen ja sovellettavuuteen käytännössä. Jäsenmaksusta tulisi vapauttaa vain sellaisessa tilanteessa, jolloin jäsenellä on velvollisuus maksaa jäsenmaksua. Jos vapautuksen syyksi on määriteltävä tilanne, jossa kassan sääntöjen mukaan jäsenmaksuvelvollisuutta ei edes ole (esimerkiksi prosentuaalista jäsenmaksua perivän työttömyyskassan jäsenellä ei ole jäsenmaksun perusteena olevia tuloja) on vapautuspykälä tarpeeton ja se voi olla harhaanjohtava.

17.9.2014

Julkinen

Euromääräistä kuukausi - tai vuosijäsenmaksua perivä kassa voi vapauttaa jäsenen jäsenmaksuvelvollisuudesta esimerkiksi sillä perusteella, että hänellä ei ole tiettyjä tuloja kokonaisen kalenterikuukauden ajalla. Työttömyyskassa voi itse määrittellä ne tulot, joiden puuttuminen oikeuttaa jäsenmaksusta vapautumiseen.

Säännöissä olisi myös syytä mainita se taho, joka päättää mahdollisesta jäsenmaksuvapautuksesta. Säännöissä on tarvittaessa syytä mainita myös siitä, että jäsenen on ilmoitettava jäsenmaksuvapautuksen perusteesta työttömyyskassalle. Tästä asiasta on syytä tiedottaa myös muutoin kuin kassan säännöissä.

On myös mahdollista, että työttömyyskassa päättää, ettei sen jäsen voi vapautua jäsenmaksun maksamisesta millään perusteella.

5.4 Jäsenmaksun palauttaminen

Jäsen on velvollinen maksamaan jäsenmaksua vain jäsenyysajalta ja työttömyyskassa on toisaalta oikeutettu perimään jäseneltä jäsenmaksua vain siltä ajalta, jona jäsen on vakuutettuna työttömyyskassassa työttömyyden varalta. Työttömyyskassalain 4 §:n 5 momentin mukaan eronneella tai erotetulla jäsenellä ei ole oikeutta saada takaisin kassalle suorittamiaan maksuja, jotka kohdistuvat eroamis- tai erottamisajankohtaa edeltävään aikaan, mikä Finanssivalvonnan käsityksen mukaan viittaa siihen, että jäsenellä olisi oikeus saada takaisin maksamansa jäsenmaksut, jotka kohdistuvat jäsenyyden päättymisen jälkeiseen aikaan.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on 20.8.2007 antamassaan päätöksessä (dnro 3300/4/05) katsonut, että työttömyyskassalakia tulisi tulkita siten, että jäsenelle palautettaisiin se osuus jäsenmaksuista, jonka voidaan katsoa kohdistuvan eroamisajankohdan jälkeiseen aikaan. Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on päätöksessään kuitenkin todennut, ettei hän voi määrätä kassaa palauttamaan jäsenmaksuja osaksikaan. Lisäksi kyseisessä päätöksessä on todettu, että se, onko työttömyyskassojen omaksuma tulkinta suoranaisesti lainvastainen, on asia, jonka tulkinta kuuluisi viime kädessä yleisille tuomioistuimille.

Finanssivalvonta suosittelee, että kiinteää vuosijäsenmaksua perivät työttömyyskassat menettelisivät yllä mainitun päätöksen mukaisesti ja ottaisivat sääntöihinsä määräyksen siitä, että jäsenmaksu on vain osa vuosijäsenmaksusta, jos jäsenyys kestää vain osan vuotta eli jäsen eroaa tai liittyy kassaan kesken vuoden. Finanssivalvonta pitää käytännön syistä riittävänä, että vajaan vuoden jäsenmaksu laskettaisiin kuukausitasolla. Edelleen käytännön kannalta sääntöihin voidaan kirjata, että jo maksettu jäsenmaksu palautetaan jäsenen pyynnöstä. Säännöissä on myös mahdollista määrätä, että hyvin vähäistä, esimerkiksi tietyn euromäärän alle jäävää jäsenmaksun osaa ei palauteta.

Jäsenmaksua on käsitelty tarkemmin jäsenyysohjeessa.

17.9.2014

Julkinen

6 JÄSENYYPDEN PÄÄTTYMINEN

6.1 Kassasta eroaminen

Työttömyyskassalaissa ei ole säännöksiä työttömyyskassasta eroamisesta eikä laissa mainita, että tästä seikasta olisi määrättävä kassan säännöissä. On kuitenkin perusteltua, että työttömyyskassa antaa määräykset eroamisesta säännöissään.

Työttömyyskassan on syytä määritellä säännöissään se paikka, mihin eroilmoitukset voidaan toimittaa. Finanssivalvonnan käsityksen mukaan eroilmoitus on voitava toimittaa aina työttömyyskassaan. Eroilmoituksen vastaanottavat tahot voivat olla esimerkiksi samoja, jotka ovat oikeutettuja ottamaan vastaan jäsenyyshakemuksia. Eroilmoituksen toimituspaikan tulee olla siten yksilöidysti määritelty, että myöhemmin voidaan selkeästi todeta, milloin jäsenyys on eroamisen vuoksi katkennut. Tällä on merkitystä muun muassa sen suhteen, voiko jäsen mahdollisesti siirtää vakuutus- ja työskentelykausiaan toiseen työttömyyskassaan.

Myöhempien mahdollisten näyttöongelmien välttämiseksi Finanssivalvonta suosittelee, että eroilmoitus kassaan voitaisiin tehdä vain kirjallisesti. On kuitenkin mahdollista, että työttömyyskassa päättää ottaa vastaan myös suullisia eroilmoituksia.

Työttömyyskassalain 2 luvun 3 §:ssä on säädetty, ettei kassan jäseneksi voi päästä henkilö, joka on täyttänyt 68 vuotta. Jäsenellä ei ole oikeutta saada missään tilanteissa työttömyyskassan maksamaa etuutta sen kuu-kauden jälkeen, jona hän on täyttänyt 68 vuotta, joten hänellä ei ole enää tuon ajankohdan jälkeen tarvetta vakuuttaa itseään työttömyyden varalta. Finanssivalvonta suosittelee, että työttömyyskassan sääntöihin otetaan säännös, joka oikeuttaa katkaisemaan tällaisen henkilön jäsenyyden ilman erillistä eroamistahdonilmaisua taikka erikseen tehtävää jäsenyydestä erottamispäätöstä. Työttömyyskassalaki ei kuitenkaan vaadi, että tällainen säännös olisi otettava kassan sääntöihin.

Jäsenyydestä eroamista on käsitelty tarkemmin jäsenyysohjeissa.

6.2 Kassasta erottaminen

Työttömyyskassalain 4 §:n 1- 3 momenttien mukaan työttömyyskassan hallitus voi jäsentä kuultuaan antaa huomautuksen tai varoituksen taikka erottaa jäsenyydestään sen,

- 1) joka jäseneksi liittyessään on antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja;
- 2) joka vilpillisesti on ilmoittanut väärin tai salannut jonkin päivärahan saantiin tai sen suuruuteen vaikuttavan seikan; sekä
- 3) joka kieltäytyy noudattamasta kassan sääntöjä tai kassan hallituksen antamia ohjeita.

17.9.2014

Julkinen

Jäsen, joka ei säännöissä määrätyn ajan kuluessa maksa jäsenmaksua, voidaan erottaa kassan jäsenyydestä siitä päivästä lukien, josta jäsenmaksut ovat maksamatta.

Työttömyyskassa voi erottaa jäsenyydestään sen, joka on pysyvästi siirtynyt pois ammatista tai työalalta, joka kuuluu kassan toiminnan piiriin. Yrittäjäksi siirtynyt palkansaajakassan jäsen voi säilyttää jäsenyytensä palkansaajakassassa korkeintaan puolentoista vuoden ajan yritystoiminnan aloittamisesta lukien.

Työttömyyskassalaki ei vaadi, että huomautuksen, varoituksen tai erottamisen perusteista mainittaisiin työttömyyskassan säännöissä, joten säännös voidaan jättää pois työttömyyskassan säännöistä tai viitata vain työttömyyskassalaissa olevaan lainkohtaan. Työttömyyskassa ei kuitenkaan voi säännöissään laajentaa varoituksen, huomautuksen tai erottamisen perusteita työttömyyskassalaissa säänneltyyn verrattuna. Työttömyyskassa voi säännöissään tarkentaa tai rajoittaa omaa erottamistoimivaltaansa, koska työttömyyskassalaki ei vaadi, että työttömyyskassan tulee aina erottaa jäsen esimerkiksi vähäisen jäsenmaksujen laiminlyönnin takia.

Työttömyyskassalain 12 §:n mukaan työttömyyskassan hallitus edustaa kassaa ja hoitaa ne kassan asiat, joita laissa tai kassan säännöissä ei ole määrätty kassan muiden hallintoelinten hoidettaviksi. Kassan säännöissä voidaan määrätä, saadaanko ja miten laajalti hallituksen tehtäviä antaa yhdelle tai useammalle hallituksen jäsenelle taikka hallitukseen kuulumattomalle kassan palveluksessa olevalle muulle toimihenkilölle. Laki mahdollistaa, että työttömyyskassa voi säännöissään määrätä, että huomautuksen, varoituksen tai kassasta erottamisen voi tehdä hallituksen lisäksi tai pelkästään esimerkiksi kassanjohtaja. Jos työttömyyskassa haluaa antaa päätöksentekovaltaa muillekin tahoille kuin hallitukselle, asiasta on otettava määräys työttömyyskassan sääntöihin.

Huomautusta, varoitusta ja erottamista on käsitelty tarkemmin jäsenyysohjeissa.

17.9.2014

Julkinen

7 KASSAN HALLINTO

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *miten kassan hallinto järjestetään ja miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin sekä mitä asioita hallintoelimet käsittelevät.*

Työttömyyskassalain mukaisia kassan hallintoelimiä ovat kassan kokous ja hallitus. Lisäksi työttömyyskassalla voi olla valtuuskunta. Kassan kokous on joko jäsenten kokous tai edustajisto. Jatkossa kassan kokouksella tarkoitetaan näitä molempia. Säännöistä tulee siis ilmetä, onko kassan ylimpänä elimenä jäsenten kokous tai edustajisto. Muita vaihtoehtoja kassan ylimpänä päättävänä elimenä työttömyyskassalain 6 § ei salli. Työttömyyskassan säännöissä on oltava säännökset myös hallituksesta sekä mahdollisesta valtuuskunnasta. Työttömyyskassalla voi olla hallituksen apuna myös työvaliokunta. Lisäksi työttömyyskassalla tulee olla vastuunalainen toimihenkilö.

7.1 Hallinnon järjestämisestä

Työttömyyskassan säännöt ovat keskeisessä asemassa työttömyyskassan hallinnon järjestämisessä, koska työttömyyskassalaki jättää kassalle paljon harkintavaltaa hallintonsa ja johtonsa organisoimisessa. Esimerkiksi eri hallintoelimien koko on varsin vapaasti päätettävissä. Laki antaa työttömyyskassoille myös merkittävää päätösvaltaa toimivallan jakamisessa eri hallintoelimien ja toimihenkilöiden kesken. Tehtävien jako kassan hallintoelinten välillä on syytä tehdä riittävän tarkasti, jotta vältetään toimivaltaa ja vastuuta koskevilta ongelmilta.

Finanssivalvonnan käsityksen mukaan kassan hallinnon järjestämisessä tulisi ottaa huomioon muun muassa seuraavat seikat:

- Kassa hoitaa julkista tehtävää ja muun toiminnan harjoittaminen on kiellettyä
- Kassan varojen käyttö on tarkkaan rajoitettua ja sijoitustoiminta säänneltyä
- Kassalta edellytetään itsenäisyyttä suhteessa muihin yhteisöihin
- Kassa ei voi siirtää julkisen vallan käyttämistä muulle taholle
- Kassalla täytyy olla riittävä sisäinen valvonta ja riskien hallinta
- Yhdenvertaisuusperiaate ja laillisuusedellytys korostuvat kassan toiminnassa
- Etuus- ja jäsenyysasiat on ratkaistava viivytyksettä

Työttömyyskassan ainoa tehtävä on laissa säädettyjen etuuksien järjestäminen jäsenilleen ja puolueettomuuden ja laillisuuden vaatimukset korostuvat tätä tehtävää hoidettaessa. Kassa ei voi säännöissään määrätä muusta kuin työttömyyskassalain mukaisesta toiminnasta tai asettaa jäsenelleen työttömyyskassan toimintaan liittymättömiä velvollisuuksia.

17.9.2014

Julkinen

Kassan hallinnon tulisi tukea yksinomaan kassan tehtävän tehokasta ja asianmukaista hoitamista ja tämän vuoksi esimerkiksi samalla alalla toimivaa edunvalvontaorganisaatiota vastaava hallintorakenne ei välttämättä sovellu työttömyyskassan tehtävien hoitamiseen.

Hallintoelinten suuri koko ei Finanssivalvonnan käsityksen mukaan edistä tehokasta toimintaa tai takaa laadukasta päätöksentekoa. Raskaat hallintorakenteet voivat sen sijaan aiheuttaa jäsenille merkittäviä kustannuksia ja työttömyyskassojen hallintokuluissa jäsentä kohti laskettuna on hyvin suuria eroja. Kassan olisi syytä pohtia aiheutuuko sen hallinnosta (hallitus, valtuuskunta, kokous) sellaisia kustannuksia, joista ei saada vastaavaa kassan toimintaan liittyvää hyötyä.

Hallinnon ja toiminnan järjestämisessä tulisi kiinnittää huomiota myös sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämiseen. Liian hajautettu toiminta ja päätöksenteko voivat olla esimerkiksi laillisuusedellytyksen ja yhdenvertaisen kohtelun kannalta haasteellisia. Hajautettu toiminta voi johtaa siihen, että lain ja määräysten edellytykset täyttävän sisäisen valvonnan järjestäminen on hankalaa ja siitä aiheutuu huomattavia kustannuksia. Tästä johtuen kassan tulisi harkita onko esimerkiksi asiamiesten, asiamiespiirien tai eri toimipisteiden käyttäminen järkevää vai onko keskitetymmin hoidettu toiminta taloudellisempaa ja tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta tarkoituksenmukaisempaa.

Kuten työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa (17/2013) on todettu, työttömyyskassa ei voi siirtää oikeuttaan käyttää julkista valtaa, jota on esimerkiksi jäsenyys- ja etuspäätösten tekeminen. Tällaisia päätöksiä voivat työttömyyskassalain mukaan tehdä vain kassan hallintoelimet tai sen palveluksessa olevat toimihenkilöt, joiksi voidaan jäsenyysohjeista ilmenevien edellytysten täytyessä poikkeuksellisesti katsoa työttömyyskassan asiamiehet. Sen sijaan asiamiespiiri tai muu yhteisö ei voi olla työttömyyskassalain tarkoittamalla tavalla työttömyyskassan palveluksessa oleva toimihenkilö, joten kassan säännöissä ei voida antaa päätöksentekovaltaa esimerkiksi asiamiespiirille.

Toimivallan jakamisessa hallintoelinten ja toimihenkilöiden välillä tulisi huomioida se, että rutiininomaisten tai merkitykseltään vähäisempien asioiden hoitaminen kassan hallituksessa ei ehkä ole tarkoituksenmukaista. Esimerkiksi jäsenyyttä koskevissa asioissa on syytä harkita voisiko jäsenyydestä päättää kassan toimihenkilö kassan hallituksen sijaan. Harvaan kokoontuvassa hallituksessa tehtävä päätöksenteko ei välttämättä ole hallintolain edellyttämällä tavalla viivytyksetöntä.

7.2 Jäsenten kokous tai edustajisto

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *milloin kassan varsinainen kokous pidetään*. Työttömyyskassalain 8 §:n mukaan työttömyyskassan varsinainen kokous on pidettävä säännöissä määrätyn välein vähintään joka viides

17.9.2014

Julkinen

vuosi. Finanssivalvonta suosittelee, että kassan ylimmän päättävän elimen kokouksia pidettäisiin useammin kuin viiden vuoden välein.

Finanssivalvonta suosittelee, että kassan kokous pidetään neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, mikä vastaa sitä aikaa, jona työttömyyskassan on toimitettava rahoitusosuushakemuksensa tilinpäätöksiin Finanssivalvonnalle. Laissa ei ole kuitenkaan säännöstä kokouksen ajankohdasta, joten kassa voi määritellä sen kuukauden, johon mennessä kokous on pidettävä.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *millä tavalla kutsu kokoukseen toimitetaan kassan jäsenille*. Sen sijaan työttömyyskassalaissa ei säännellä kassan kokouksen koollekutsumistapaa tai järjestämipaikkaa, joten ne työttömyyskassa voi määritellä itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Työttömyyskassan tulee kuitenkin muistaa, että kassan on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti. Säännöissä olisi perusteltua mainita se, minkä toimielimen velvollisuutena on huolehtia kokouskutsun toimittamisesta, mitä vähimmäisaikaa ennen kokousta kutsu tulee toimittaa ja millä tavalla kutsu toimitetaan.

Työttömyyskassalain 7 §:ssä on säädetty päätöksenteosta kassan kokouksessa. Sen mukaan kassan kokouksessa kullakin läsnä olevalla jäsenellä tai kokousedustajalla on yksi ääni. Äänten mennessä tasan vaali ratkaistaan arvalla. Muissa asioissa tulee päätökseksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt. Näiden seikkojen ottaminen sääntöihin ei ole välttämätöntä, koska ne ilmenevät suoraan laista.

Nimenomaista läsnäoloa koskevaa vaatimusta ja edustajaa koskevan sääntelyn puuttumista on tulkittu siten, ettei äänivaltaa voi käyttää asiamiehen välityksellä. Laissa ei ole myöskään säännöksiä siitä, että kokoukseen osallistumisen edellytykseksi voitaisiin säännöissä asettaa ennakkoilmoittautuminen, joten Finanssivalvonta on tulkinnut sääntelyn puuttumista siten, ettei ennakkoilmoittautumisen vaatiminen kokoukseen osallistumisen edellytyksenä ole sallittua. Ennakkoilmoittautumista voidaan käytännön järjestelyjen vuoksi pyytää, mutta se ei voi olla edellytyksenä kokoukseen osallistumiselle.

Työttömyyskassalaissa ei ole lainkaan määränemmistöä koskevia säännöksiä. Työttömyyskassan säännöissä voidaan tiettyjen päätösten tekemiselle asettaa edellytys, että päätöksen tekemiseen vaaditaan tietyn suuruinen osuus äänistä. Lisäksi säännöissä voidaan määrätä siitä, että äänten mennessä tasan puheenjohtajan kanta on ratkaiseva. Työttömyyskassalain mukaan sulautumista koskeva päätös on kuitenkin sulautuvan kassan osalta pätevä vain, jos sitä on kannattanut sellainen äänten enemmistö, joka vaaditaan asetettaessa kassa selvitystilaan. Koska laissa ei ole säännöstä selvitystilaan asettamiseen vaadittavasta määränemmistöstä, on tällä säännöksellä vaikutusta sulautumispäätöksen tekemisessä vain silloin, kun kassan säännöissä on edellytetty äänten enemmistöä selvitys-

17.9.2014

Julkinen

tilaan asettamiseksi. Työttömyyskassan säännöissä voidaan määrätä su-lautumiseen vaadittavasta äänten enemmistöstä ja määräys voidaan ottaa myös sen tilanteen varalle, että kassa on fuusioissa vastaanottavana kas-sana.

Työttömyyskassa voi myös halutessaan määritellä säännöissään äänes-tysmenettelyä tarkemmin ja lisätä sääntöihinsä määräyksiä esimerkiksi pöytäkirjan pitämisestä kassan kokouksessa, pöytäkirjan tarkastamisesta ja siitä, miten pöytäkirjasta tiedotetaan kassan jäsenille.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan kassan sään-nöissä on myös määrättävä, *miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallin-toelimiin*. Hallintoelinten toimikausien tulee ilmetä säännöistä. On esimer-kiksi mahdollista, että edustajisto kokoontuu vuosittain, mutta edustajiston toimikaudeksi on säännöissä määritelty useampi vuosi, jolloin edustajistoa ei tarvitse valita joka vuosi. Tällöin edustajiston vuosittaisia tehtäviä ei myöskään tarvitse siirtää mahdolliselle valtuuskunnalle.

Työttömyyskassalaissa ei ole säädöksiä siitä, miten edustajat työttömyys-kassan edustajistoon valitaan. Tämän työttömyyskassa voi siis järjestää itselleen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Tässä tulee kuitenkin muis-taa, että työttömyyskassa on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mu-kaan velvollinen kohtelemaan jäseniään yhdenvertaisesti. Finanssival-vonnan käsityksen mukaan tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kaikilla kassan jäsenillä tulee lähtökohtaisesti olla mahdollisuus asettua ehdolle ja osallistua edustajiston valintaan. Merkittävimmät seikat vaalien järjestämi-sestä on perusteltua todeta säännöissä ja tarkemmin asiat voidaan todeta vaalijärjestyksessä. Vaalijärjestys tulisi hyväksyä edustajistossa eikä jät-tää sitä hallituksen päätettäväksi.

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan työttömyys-kassan säännöissä on mainittava *työttömyyskassan varsinaisessa koko-uksessa käsiteltävät asiat*. Tämä koskee sekä kassan jäsenten että edus-tajiston varsinaista kokousta. Työttömyyskassalain 8 §:ssä on luettelo niis-tä asioista, jotka on käsiteltävä työttömyyskassan varsinaisessa kokouk-sessa, joten nämä asiat tulisi mainita myös kassan säännöissä. Sääntö-kohdan muotoiluun vaikuttaa se, kuinka usein varsinainen kokous pide-tään ja onko kassalla mahdollisesti valtuuskunta. Kassan kokoukselle kuuluvia sekä hallituksen toiminnan valvomiseen liittyviä tehtäviä on tyt-tömyyskassalain 15 §:n mukaan mahdollista säännöissä määrätä valtuus-kunnan hoidettavaksi, jos kassan kokous ei kokoonnu vuosittain.

Työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa on työttömyyskassalain 8 §:n mukaan:

- esitettävä kultakin toimintakaudelta hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto
- vahvistettava kunkin vuoden tilinpäätös
- päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin hallinto ja tilit antavat aihetta
- päätettävä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille

17.9.2014

Julkinen

- määrättävä valtuuskunnan ja hallintoelinten jäsenten ja tilintarkastajien palkkiot
- toimitettava valtuuskunnan ja hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien vaali
- määrättävä jäsenmaksun perusteet; sekä
- käsiteltävä muut kokouskutsussa käsiteltäviksi ilmoitetut asiat

Muita kuin edellä mainittuja asioita ei saa ottaa kokouksessa lopullisesti päätettäväksi. Kassan kokouksessa voidaan tehdä lopullisia päätöksiä vain asioista, jotka on mainittu kokouskutsussa.

Vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille tarkoittaa, että työttömyyskassa luopuu mahdollisista korvausvaatimuksista hallituksen jäseniä tai muiden toimielinten jäseniä kohtaan niissä asioissa, jotka on saatettu kassan kokouksen tietoon. Vastuuvapaus voidaan jättää myöntämättä, jos esimerkiksi joku hallituksen jäsen on toimillaan aiheuttanut suurta vahinkoa työttömyyskassalle. Työttömyyskassalain 14 §:ssä on säädetty erityinen vahingonkorvausvelvollisuus hallituksen ja valtuuskunnan jäsenille sekä kassanjohtajalle, joten Finanssivalvonta pitää perusteltuna, että työttömyyskassan kokouksessa päätetään kaikkien näiden tahojen vastuuvapauksista. Ilmaukset valtuuskunnan jäsen ja hallituksen jäsen pitävät sisällään myös näiden toimielinten puheenjohtajat.

Jäsenmaksun perusteista päättäminen ei tarkoita, että kassan kokouksessa olisi päätettävä, minkä suuruinen jäsenmaksuesitys tehdään. Jäsenmaksun perusteista päättäminen tarkoittaa lähinnä siitä päättämistä, onko jäsenmaksu prosentuaalinen jäsenmaksu vai kiinteä vuosi- tai kuukausijäsenmaksu.

Edellä mainittujen työttömyyskassalaissa lueteltujen kassan kokouksessa käsiteltävien asioiden lisäksi, kassan kokouksessa olisi syytä käsitellä myös seuraavat asiat, vaikka työttömyyskassalaki ei tähän suoranaisesti velvoita. Varsinaisessa kokouksessa on:

- hyväksyttävä vaalijärjestys, jos kassalla on edustajisto
- päätettävä sijoitustoiminnan periaatteista

Työttömyyskassalaki ei edellytä, että jäsenmaksun perusteista päätettäisiin kassan varsinaisessa kokouksessa, mutta kyseessä on työttömyyskassan toiminnan kannalta niin perustavaa laatua oleva asia, että se on syytä käsitellä kassan kokouksessa. Jäsenmaksun perusteista päättäminen ei tarkoita, että kassan kokouksessa olisi välttämättä päätettävä, minkä suuruinen jäsenmaksuesitys tehdään Finanssivalvonnalle, vaikka tämäkin tehtävä voidaan työttömyyskassan säännöissä määrätä kassan kokouksen tehtäväksi. Jäsenmaksun perusteista päättäminen tarkoittaa lähinnä siitä päättämistä, onko jäsenmaksu prosentuaalinen jäsenmaksu vai kiinteä vuosi- tai kuukausijäsenmaksu.

17.9.2014

Julkinen

7.3 Kassan ylimääräinen kokous

Työttömyyskassalain 10 §:n mukaan kassan ylimääräinen kokous on pidettävä:

- 1) kun kassan hallitus katsoo sen tarpeelliseksi,
- 2) kun Finanssivalvonta tai tilintarkastajat, jos heidän suorittamansa tilintarkastus antaa siihen aiheutta, sitä vaativat; tai
- 3) kun vähintään kymmenesosa jäsenistä sitä kirjallisesti vaatii määrätyn asian käsittelemiseksi.

Jos kassan hallitus ilman laillista syytä kieltäytyy kutsumasta kassan ylimääräistä kokousta koolle, Finanssivalvonnan on toimitettava kutsu. Kokouskutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat. Muita kuin kokouskutsussa mainittuja asioita ei kokouksessa saa ottaa lopullisesti päätettäviksi.

Työttömyyskassa voi halutessaan jättää säännöissään mainitsematta edellä luetellut työttömyyskassalaissa säädetyt tilanteet, jolloin ylimääräinen kokous on pidettävä. Kassa ei voi kuitenkaan säännöissään lain säännökseen verrattuna kaventaa niitä tilanteita, joissa ylimääräinen kokous on pidettävä. Sen sijaan kassa voi säännöissään määrätä muitakin kuin laissa mainittuja tilanteita, joissa ylimääräinen kokous on pidettävä.

Työttömyyskassalain 24 §:n mukaan työttömyyskassan jäsenmäärän ollessa alle 8 000, alennetaan työttömyyskassan rahoitusosuuksia suhteessa jäsenmäärään, ellei sosiaali- ja terveysministeriö Finanssivalvonnan esityksestä myönnä työttömyyskassalle erivapautta täysiin rahoitusosuuksiin. Koska jäsenmäärän alenemisella alle laissa määritellyn rajan voi olla työttömyyskassan toiminnalle huomattavia vaikutuksia, Finanssivalvonta pitää perusteltuna, että työttömyyskassa kutsuu rajan alittumisen uhatessa ylimääräisen kokouksen koolle päättämään niistä toimenpiteistä, joihin kassan on syytä ryhtyä. Työttömyyskassalaki ei kuitenkaan edellytä, että tällainen säännös sisällytettäisiin työttömyyskassan sääntöihin.

Jos kassalla on säännös ylimääräisen kokouksen pitämisestä, Finanssivalvonnan käsityksen mukaan tällöin on hyvä todeta kaikki (myös suoraan työttömyyskassalaista seuraavat) ylimääräistä kokousta koskevat seikat säännöissä eikä jättää niistä mitään osaa pois.

Kokouskutsun ja kokouksessa äänestämisen osalta on perusteltua noudattaa samaa menettelyä kuin edellä on todettu varsinaisen kokouksen osalta. Säännöissä on määrättävä millä tavalla kutsu kokoukseen toimitetaan kassan jäsenille. Työttömyyskassa voi kuitenkin määrätä säännöissään, että kokouskutsua koskevat säännökset ovat toisenlaiset ylimääräisen kokouksen osalta kuin varsinaisen kokouksen osalta.

7.4 Valtuuskunta

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava *mahdollisesta valtuuskunnasta, sen tehtävistä ja kokoonpanosta*. Lisäksi työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 6

17.9.2014

Julkinen

kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on määrättävä, *miksi ajaksi jäsenet valitaan kassan hallintoelimiin*. Työttömyyskassalain 15 §:n mukaan kassan säännöissä voidaan määrätä, että kassan kokoukselle kuuluvia sekä hallituksen toiminnan valvomiseen liittyviä tehtäviä uskotaan kassan kokouksen valitsemalle valtuuskunnalle. Hallituksen jäsen ei saa olla valtuuskunnan jäsen. Valtuuskunnan jäsenistä on voimassa, mitä hallituksen jäsenistä on säädetty.

Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava maininnat valtuuskunnan kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta silloin, jos kassan organisaatioon kuuluu valtuuskunta. Sinänsä työttömyyskassa voi määrittellä nämä asiat omien tarpeidensa mukaan, koska edellä mainittuja tarkempia säännöksiä valtuuskunnasta ei työttömyyskassalaissa ole. Työttömyyskassalaissa ei myöskään säännellä valtuuskunnan kokouksen koollekutsumistapaa, joten sen työttömyyskassa voi määrittellä itselleen tarkoituksenmukaisella tavalla. Työttömyyskassan tulee kuitenkin muistaa, että kassan on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti.

Työttömyyskassalain 8 §:ssä on luettelo niistä asioista, jotka on käsiteltävä työttömyyskassan varsinaisessa kokouksessa ja myös valtuuskunnan kokouksessa, jos kassa on siirtänyt nämä asiat valtuuskunnan käsiteltäväksi. Jos kassan kokouksia ei pidetä vuosittain, työttömyyskassalla on yleensä valtuuskunta, joka hoitaa edustajistolle tai jäsenten kokoukselle kuuluvia tehtäviä tai osaa niistä kassan kokousten väliaikoina. Ainakin seuraavat asiat työttömyyskassa voi säännöissään siirtää valtuuskunnan tehtäviksi ja toisaalta nämä asiat on kassassa vuosittain käsiteltävä joko jäsenten kokouksessa, edustajistossa taikka valtuuskunnassa.

Valtuuskunnan kokouksessa on kassan varsinaisten kokousten välisenä aikana:

- esitettävä edellisen tilikauden toimintakertomus ja tilintarkastajien lausunto
- vahvistettava edellisen tilikauden tilinpäätös,
- päätettävä niistä toimenpiteistä, joihin hallinto ja tilit antavat aiheita,
- päätettävä vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille,
- määrättävä hallituksen jäsenten sekä tilintarkastajien palkkiot

7.5 Hallitus

Työttömyyskassalain 11 §:n mukaan työttömyyskassalla tulee olla hallitus, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta varajäsentä. Hallituksen jäseneksi ja varajäseneksi voidaan valita 18 vuotta täyttänyt kassan jäsen. Työttömyyskassan säännöissä on oltava säännökset hallituksen jäsenmäärästä, hallituksen jäsenen toimikaudesta sekä hallituksen tehtävistä.

17.9.2014

Julkinen

Hallituksen puheenjohtajakin on hallituksen jäsen, joten varajäseniä tulee olla vähintään yhtä monta kuin hallituksen jäseniä puheenjohtaja mukaan lukien. Varajäseniä voidaan valita enemmänkin. Säännöissä voidaan myös määrätä, ovatko varajäsenet henkilökohtaisia vai yleisvarajäseniä vai onko varajäsenissä molempia. Työttömyyskassan olisi hyvä kirjata sääntöihin, sisäisiin ohjeisiin taikka hallituksen pöytäkirjaan, missä järjestyksessä varajäsenet kutsutaan kokoukseen.

Hallituksen jäsenten vaalin toimittaminen on työttömyyskassalain 8 §:n mukaan kassan varsinaisen kokouksen tehtävä. Sääntöihin voidaan myös kirjata, että kassan kokous valitsee erikseen hallituksen puheenjohtajan, jäsenet ja varajäsenet tai valinnan voi tehdä myös valtuuskunta. Työttömyyskassa voi laatia sääntönsä myös niin, että hallitus valitsee keskuudesta puheenjohtajan.

Työttömyyskassa voi laissa säädetty vähimmäismäärä huomioon ottaen itse päättää, kuinka monta jäsentä hallitukseen valitaan. Kassan säännöissä voi olla myös määrätty hallituksen jäsenten vähimmäis- ja enimmäismäärästä esimerkiksi siten, että "kassan hallitukseen kuuluu vähintään 3 ja enintään 6 jäsentä". Tällöin kassan hallituksen jäsenmäärästä olisi syytä päättää kassan kokouksessa aina, kun valitaan hallitus uudelle toimikaudelle. Tästä kassan kokouksen tehtävästä tulisi mainita myös kassan säännöissä.

Työttömyyskassalaki ei edellytä, että työttömyyskassan säännöissä olisi määräys, miten toimitaan hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan erotessa tai menettäessä kelpoisuutensa toimia hallituksen jäsenenä tai vastaavasti puheenjohtajana. Hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan toimi voi tulla avoimeksi myös muusta syystä. Työttömyyskassalaki ei anna mitään toimintaohjetta tätäkään tilannetta varten. Käytännön epäselvyyksien estämiseksi Finanssivalvonta suosittaa, että tästä tilanteesta olisi määrätty säännöissä. Jos työttömyyskassan hallituksessa on erovuoroisia jäseniä, säännöksessä on selvyuden vuoksi perusteltua todeta, että uusi jäsen tai puheenjohtaja valitaan eronneen tai kelpoisuutensa menettäneen jäsenen tilalle tämän toimikauden loppuun saakka.

Työttömyyskassa voi määritellä säännöissään myös perusteet, joilla työttömyyskassan hallituksen jäsen tai puheenjohtaja voidaan erottaa hallituksen jäsenyydestä. Finanssivalvonta suosittelee, että työttömyyskassa tällaista säännöstä laatiessaan ottaa huomioon sen, että hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja ovat jäsenistön tai niiden edustajien valitsemia, joita ei tulisi voida erottaa kevein perustein. Lisäksi erottamisesta tulisi lähtökohtaisesti päättää sen tahon, joka on valinnut hallituksen jäsenen tai puheenjohtajan.

Hallituksen jäsenen toimikauden tulee myös ilmetä säännöistä. Se voi olla varsinaisten kokousten välinen aika tai myös useamman vuoden mittainen, vaikka kassan kokous pidettäisiin vuosittain. Työttömyyskassa voi järjestää hallituksen toiminnan myös niin, että hallituksen kunkin jäsenen

17.9.2014

Julkinen

toimikausi on useamman vuoden pituinen ja joka vuosi osa hallituksen jäsenistä on erovuorossa. Työttömyyskassa voi määritellä hallituksen jäsenen toimikauden myös muulla tavalla, kunhan se on kirjattu selvästi kassan sääntöihin.

Työttömyyskassan säännöissä on oltava määritelmä hallituksen tehtävistä. Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan hallitus edustaa kassaa ja hoitaa ne kassan asiat, joita ei ole laissa tai kassan säännöissä määrätty kassan muiden hallintoelinten hoidettavaksi. Työttömyyskassa ei siis voi päättää, että kassan kokoukselle lainsäädännössä määrätty tehtävät hoidetaan kassan hallituksessa. Näiden tehtävien lisäksi on sellaisia tehtäviä, joita kassa oman päätöksensä mukaisesti voi määrätä säännöissään joko hallitukselle, kassan kokoukselle tai valtuuskunnalle.

Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan kassan säännöissä voidaan määrätä hallituksen tehtävien antamisesta yhdelle tai useammalle hallituksen jäsenelle tai kassan palveluksessa olevalle toimihenkilölle. Tämän säännöksen nojalla työttömyyskassa voi säännöissään määrätä hallituksen tehtäviä esimerkiksi kassanjohtajalle tai työvaliokunnalle. Toimivallan jako hallituksen ja kassanjohtajan välillä tulee säännellä riittävän tarkasti, jotta vältetään toimivaltaa ja vastuuta koskevilta ongelmilta. Finanssivalvonta tulkitsee työttömyyskassalain 12 §:n myös tarkoittavan, että kassan sääntöihin ei voida ottaa määräystä, jonka mukaan päätöksiä kassan puolesta tekee joku muu kuin kassan hallintoelin (hallitus, kassan kokous, valtuuskunta) tai kassan palveluksessa oleva toimihenkilö. Työttömyyskassalain 12 §:n 1 momentin mukaan säännöillä ei voida kuitenkaan siirtää työttömyyskassalain 13 §:n (kassan tilinpito) eikä 41 §:n 2 momentin (muutosten rekisteröinti; toiminnan lakkaamisesta tai muusta muutoksesta ilmoittaminen) mukaisia velvollisuuksia kassan toimihenkilölle.

Työttömyyskassalaki asettaa hallitukselle tiettyjä tehtäviä, jotka olisi suositeltavaa nimenomaisesti säännöksestä huolimatta mainita kassan säännöissä. Jos tehtävät on siirretty jollekin muulle kassan toimielimelle, toimivallan jaon tulee myös ilmetä säännöistä. Jos laissa tai säännöissä ei ole määräystä jonkin tehtävän hoitamisesta, tehtävän hoitaminen kuuluu hallitukselle, koska hallituksella on työttömyyskassassa yleistoimivaltuus. Työttömyyskassan omista päätöksistä riippuu, miten se tehtävien hoidon lainsäädännöstä ilmenevien rajoitusten puitteissa järjestää.

Hallitukselle on työttömyyskassalaissa säädetty seuraavia tehtäviä, jotka olisi niiden merkityksen vuoksi suositeltavaa mainita myös kassan säännöissä:

- huolehtia, että työttömyyskassalla on sen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät (työttömyyskassalaki 12 a §)
- laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus sekä antaa ne tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen sitä kassan kokousta, jossa kysymys tilinpäätöksen vahvistamisesta käsiteltä-

17.9.2014

Julkinen

vä. Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys kassan ylijäämää tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi (työttömyyskassalaki 13 §)

- laatia sijoitussuunnitelma ja päättää työttömyyskassan varojen sijoittamisesta tuottavasti ja turvaavasti siten, että kassan maksuvalmius on turvattu (työttömyyskassalaki 23 a §)

Finanssivalvonta on työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 17/2013 antanut määräyksiä sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta, kirjanpidosta, tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja sijoitussuunnitelmasta. Kyseisissä määräyksissä ja ohjeissa 17/2013 on myös lueteltu hallitukselle kuuluvia tehtäviä, joita kaikkia ei kuitenkaan ole sellaisenaan syytä kirjata kassan sääntöihin. Työttömyyskassan tulee määritellä hallituksen tehtävät omaa käytäntöään vastaavaksi.

7.6 Työvaliokunta

Työttömyyskassa voi täydentää sääntöjään myös niin sanottua työvaliokuntaa koskevilla määräyksillä. Tällöin sääntöihin tulisi ottaa määräykset siitä, mikä elin valitsee työvaliokunnan jäsenet, miten pitkäksi aikaa ja mitkä ovat työvaliokunnan tehtävät. Jos työttömyyskassalla on hallituksen apuna käytössään työvaliokunta, Finanssivalvonta tulkitsee työttömyyskassalain 12 §:n tarkoittavan, että päätösvaltaiseen työvaliokuntaan voi kuulua vain kassan hallituksen jäseniä tai kassan palveluksessa olevia toimihenkilöitä. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan työvaliokunta voi itsenäisesti päättää esimerkiksi sopimuksista vain silloin, kun tästä on määrätty kassan säännöissä.

7.7 Kassanjohtaja ja muut toimihenkilöt

Työttömyyskassalaissa ei ole muuta säännöstä kassanjohtajasta kuin 12 §:n 1 momentissa maininta, että työttömyyskassalla tulee olla vastuunalainen toimihenkilö. Miltei kaikissa kassoissa vastuunalaista toimihenkilöä nimitetään kassanjohtajaksi. Työttömyyskassalla on mahdollisuus luetellessaan säännöissään kassanjohtajan tehtäviä määritellä samalla myös se, mitkä tehtävät ovat ensisijaisesti kassanjohtajan eikä hallituksen vastuulla, vaikka hallitus voi aina kassanjohtajaa valvovana elimenä ottaa kantaa myös sellaisiin asioihin, jotka ovat kassanjohtajan tehtäviä.

Työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 17/2013 on lueteltu kassanjohtajalle ja muulle toimivalle johdolle tyypillisesti kuuluvia tehtäviä, joita kaikkia ei kuitenkaan ole sellaisenaan syytä kirjata kassan sääntöihin. Työttömyyskassa voi laatia oman säännöksensä myös muiden toimihenkilöiden tehtävistä.

17.9.2014

Julkinen

8 KASSAN TALOUS

8.1 Tilintarkastajat

Työttömyyskassalain 16 §:n mukaan työttömyyskassan hallintoa ja tilejä tarkastamaan on kassan kokouksessa valittava vähintään kaksi tilintarkastajaa ja heille varamiehet. Tilintarkastajan on oltava tilintarkastuslain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö taikka mainitun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu HTM-tilintarkastaja tai HTM-yhteisö. Jos tilintarkastajaksi on valittu edellä mainittu yhteisö, ei tilintarkastajien varamiehiä tarvitse valita. Tilintarkastajan toimikausi jatkuu, kunnes uusi vaali on toimitettu.

Tilintarkastajista on säännös työttömyyskassalaissa, joten työttömyyskassan ei ole välttämätöntä määrätä tilintarkastajista säännöissään. Työttömyyskassa voi halutessaan määritellä säännöissään, että tilintarkastajien varamiehet valitaan, vaikka toiseksi tilintarkastajaksi on valittu tilintarkastusyhteisö.

8.2 Tilinpäätös

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 9 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *minkä ajan kuluessa tilikauden päätyttyä tilinpäätöksen tulee olla valmiina, miten kassan hallinto ja tilit tarkastetaan sekä milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan.*

Työttömyyskassalain 13 §:n mukaan työttömyyskassan tilikautena on kalenterivuosi. Työttömyyskassa ei voi määritellä tilikauttaan laista poikkeavasti. Hallituksen tulee laatia kultakin tilikaudelta tilinpäätös ja toimintakertomus sekä antaa ne tilintarkastajille viimeistään kuukautta ennen sitä kassan kokousta, jossa kysymys tilinpäätöksen vahvistamisesta on käsiteltävä. Hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys kassan ylijäämää tai alijäämää koskeviksi toimenpiteiksi.

Tilinpäätöksen laatimiselle varatun ajan tilikauden päättymisestä lukien työttömyyskassa voi määritellä haluamallaan tavalla, mutta on syytä ottaa huomioon, että työttömyyskassan tulee tehdä rahoitusosuuksia koskeva esityksensä huhtikuun loppuun mennessä, jolloin myös tilinpäätöksen tulisi olla vahvistettu. Se, milloin ja miten tilinpäätös vahvistetaan, on yleensä ilmaistu kassan kokousta tai valtuuskuntaa koskevissa pykälissä.

Työttömyyskassalain 17 §:n mukaan tilintarkastajien on kultakin tilikaudelta annettava kassan kokoukselle tilintarkastuskertomus. Kertomus on annettava kassan hallitukselle neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, kuitenkin viimeistään kahta viikkoa ennen sitä kassan kokousta, jossa tilinpäätöksen vahvistamisesta on päätettävä.

Tilinpäätöksestä on annettu määräyksiä työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 17/2013.

17.9.2014

Julkinen

8.3 Tasoitusrahasto

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 12 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *miten kassan tasoitusrahasto muodostetaan*. Tämän takia työttömyyskassalla on oltava säännös tasoitusrahastosta. Säännöissä tulisi joko todeta samoin kuin työttömyyskassalain 20 §:ssä on tasoitusrahaston muodostamisen osalta säädetty tai viitata kyseiseen työttömyyskassalain säännökseen.

Työttömyyskassalain 20 §:n mukaan työttömyyskassalla tulee olla tasoitusrahasto, johon vuotuinen ylijäämä siirretään. Kassan rahoituksen ja maksuvalmiuden turvaamiseksi tasoitusrahastossa tulee olla Finanssivalvonnan vahvistama vähimmäismäärä. Taloudellisista suhdanteista johtuvien jäsenmaksuvaihteluiden tasaamiseksi työttömyyskassa voi lisäksi kerätä tasoitusrahastoa enintään Finanssivalvonnan vahvistamaan enimmäismäärään.

8.4 Sijoitustoiminta

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 12 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *miten tasoitusrahaston varat sijoitetaan*. Näin ollen työttömyyskassalla on oltava säännös sijoitustoiminnasta.

Työttömyyskassalain 23 a §:n mukaan työttömyyskassan varat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti siten, että työttömyyskassan maksuvalmius on turvattu. Työttömyyskassan hallituksen on laadittava työttömyyskassalle sen varojen sijoittamista koskeva sijoitussuunnitelma. Sijoitussuunnitelman tulee olla työttömyyskassan sijoitustoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä.

Finanssivalvonta suosittaa, että myös sijoitussuunnitelman laatiminen mainitaan kassan säännöissä hallituksen tehtävissä. Se ilmenee kuitenkin suoraan laista, joten tehtävää ei ole välttämätöntä sisällyttää kassan sääntöihin.

Sijoitussuunnitelmasta on annettu määräyksiä Finanssivalvonnan työttömyyskassoja koskevissa määräyksissä ja ohjeissa 17/2013.

8.5 Lainojen ottaminen

Työttömyyskassalaissa ei edellytetä, että lainojen ottamisesta olisi määräys työttömyyskassan säännöissä, joten työttömyyskassalla ei ole velvollisuutta ottaa sääntöihinsä lainojen ottamista koskevaa pykälää. Työttömyyskassalaissa ei ole myöskään säännöksiä työttömyyskassojen lainanotto-oikeudesta. Työttömyyskassojen säännöissä on nykyisin määräyksiä työttömyyskassojen oikeudesta ottaa lainoja etuuskien maksamista ja toimitilojen hankkimista varten.

Etuuksien rahoitus on järjestetty niin, ettei lainanottamiselle tulisi olla tarvetta edes kassan omalla vastuulla olevien menojen osalta, koska työttö-

17.9.2014

Julkinen

myyskassan maksukykyä turvaa tältä osin tasoitusrahasto ja kassan varat tulee sijoittaa niin, että maksuvalmius on turvattu. Työttömyyskassat voivat halutessaan myös pitää huomattavasti vähimmäismäärää suurempaa tasoitusrahastoa. Käytännössä on kuitenkin esiintynyt tilanteita, joissa työttömyyskassat ovat äkillisesti ja merkittävästi kasvaneiden etuusmenojensa takia ottaneet lainaa maksukykyensä turvatakseen.

Velkavaroilla tapahtuvaa toimitilojen hankkimista ei voida välttämättä pitää tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon työttömyyskassalle laissa säädetty tehtävät, varojen sijoittamista koskevat säännökset sekä kassan varojen käytölle asetetut rajoitukset.

Finanssivalvonta suosittaa, että lainojen ottaminen olisi sääntöjen mukaan mahdollista vain etuuksien maksamisen turvaamiseksi silloin, kun siihen ei ole muita varoja käytettävissä.

8.6 Vajauksen täyttäminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 12 kohdan mukaan kassan säännöissä on mainittava, *miten työttömyyskassan tasoitusrahasto käytetään*. Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava maininta siitä, että tasoitusrahastoa käytetään työttömyyskassan vajauksen täyttämiseen. Säännöissä tulisi joko todeta samoin kuin työttömyyskassalain 22 §:ssä on todettu tasoitusrahaston käyttämisestä tai viitata kyseiseen työttömyyskassalain säännökseen.

Työttömyyskassalain 22 §:n mukaan tilinpäätöksen osoittaessa vajausta, sen täyttämiseen käytetään tasoitusrahastosta enintään 50 prosenttia. Jos tilinpäätös osoittaa tasoitusrahaston enimmäiskäytön jälkeen edelleen vajausta, saadaan palkansaajakassan vajoitus täyttää tukikassan varoista. Tukikassan varoja voidaan yhden kalenterivuoden aikana käyttää enintään puolet niiden määrästä kassojen vajausten suhteessa. Jos palkansaajakassan vajausta ei voida täyttää edellä mainitulla tavalla, vajoitus täytetään valtion varoista kassalle myönnettävällä lisäosuudella. Yrittäjäkassan vajoitus, jota ei voida täyttää tasoitusrahastosta, siirretään kassan seuraavan vuoden tilinpäätökseen täytettäväksi kassan varoista.

8.7 Työttömyyskassan varojen luovutus kassan purkautuessa

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 13 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *miten kassan varat käytetään, jos kassa puretaan*. Työttömyyskassan säännöissä on siis oltava määräys tästä asiasta. Työttömyyskassalaissa ei sen sijaan määritellä, miten varat on tässä tilanteessa käytettävä.

Nykyisin kassojen säännöissä on määräyksiä varojen luovuttamisesta esimerkiksi kassan toimintaa lähellä olevalle yhteisölle tai järjestölle käytettäväksi jäsenten talouden ja ammatillisen koulutuksen tukemiseen. Finanssivalvonta suosittaa, että työttömyyskassojen tehtävä ja varojen tarkoitus huomioiden, purkautuneen kassan varat tulisi jakaa toisille palkan-

17.9.2014

Julkinen

saaja- tai yrittäjäkassoille esimerkiksi niiden jäsenmäärien suhteessa tai sellaiselle kassalle tai kassoille, joihin purkautuneen kassan jäsenet siirtyvät.

9 ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

9.1 Työttömyyskassan nimen kirjoittaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan työttömyyskassan säännöissä on mainittava, *kenellä on oikeus kirjoittaa kassan nimi*. Nimenkirjoitusoikeudesta on siis oltava määräys kassan säännöissä. Työttömyyskassalaki ei sen sijaan määrittele sitä, kenelle työttömyyskassa nimenkirjoitusoikeuden antaa. Työttömyyskassa voi siis määritellä viimeksi mainitun asian omia tarpeitaan vastaavaksi.

Työttömyyskassan nimenkirjoitusoikeus tarkoittaa, että henkilöllä on oikeus tehdä sitoumus työttömyyskassan nimissä, esimerkiksi allekirjoittaa sopimus työttömyyskassan puolesta. Nimenkirjoitusoikeus antaa henkilölle oikeuden edustaa kassaa, mutta se ei anna päätösvaltaa sellaisissa asioissa, jotka kassan sääntöjen tai sisäisten toimivaltaa koskevien ohjeiden tai päätösten perusteella kuuluu jollekin muulle elimelle, esimerkiksi kassan hallitukselle. Nimenkirjoitusoikeus eli oikeus edustaa työttömyyskassaa voi olla yleinen tai se voidaan rajoittaa koskemaan vain tietynlaisia sitoumuksia. Lisäksi on aina mahdollista, että työttömyyskassan hallitus valtuuttaa tietyn henkilön edustamaan kassaa jonkin tietyn sopimuksen solmimisessa. Yleiset nimenkirjoitusoikeudet merkitään työttömyyskassalain 40 §:n mukaisesti työttömyyskassarekisteriin, josta työttömyyskassan sopimuskumppanilla on mahdollisuus tarkastaa, että sillä, joka toimii kassan nimissä, on oikeus edustaa kassaa.

Työttömyyskassan etuuspäätösten tekeminen ei ole sitoumusten tekemistä kassan nimissä, vaan työttömyyskassan tehtävien hoitamista. Nimenkirjoitusoikeutta koskeva kassan säännös ei näin ollen koske sitä, kenellä on oikeus antaa työttömyyskassan päätös. Tämän seikan tulee ilmetä joko työttömyyskassan säännöistä, sisäisistä toimintaohjeista tai hallituksen päätöksistä. Siitä, kenen nimi merkitään työttömyyskassan päätökseen, on säännökset hallintolaissa. Työttömyyskassa voi, niin halutessaan määrittää myös säännöissään, kenellä on oikeus tehdä etuuspäätöksiä ja toisaalta kenen nimi merkitään etuuspäätökseen. Tämä säännös olisi selvyden vuoksi syytä erottaa työttömyyskassan nimen kirjoittamista koskevasta säännöksestä.

9.2 Kassan sääntöjen muuttaminen

Työttömyyskassalaki ei edellytä, että sääntömuutokset käsiteltäisiin kassan varsinaisessa kokouksessa, mutta työttömyyskassojen nykyisten sääntöjen mukaan ne hyväksytään yleensä kassan kokouksessa. Tällaista menettelyä voidaan pitää perusteltuna, koska sääntömuutoksilla voi olla hyvin suuri merkitys kassan toiminnalle. Työttömyyskassojen säännöissä on myös mainintoja siitä, että työttömyyskassan hallitus voi tehdä lain-

17.9.2014

Julkinen

muutoksen johdosta sääntöihin muutoksia. Sääntömuutosten hyväksymisen edellytykseksi voidaan säännöissä määrätä, että päätöksen tekeminen edellyttää määräenemmistöä kassan kokouksessa. Käytännön syyt puoltavat sitä, että hallitus voi tehdä sääntöihin sellaiset muutokset, jotka johtuvat suoraan lainsäädännön tai kassoja velvoittavien määräysten muuttamisesta. Kyseessä on tällöin vain sääntöjen korjaaminen vastamaan voimassa olevaa sääntelyä. Sääntömuutokset on aina vahvistettava Finanssivalvonnassa, jotta ne tulevat voimaan.

9.3 Jäsenille tiedottaminen

Työttömyyskassalain 2 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan kassan säännöissä on mainittava, *millä tavalla muut tiedonannot* (kuin kokouskutsut) *toimitetaan kassan jäsenille*. Tämän takia työttömyyskassan säännöissä on mainittava ne yleisimmät tiedotustavat, jotka työttömyyskassalla on käytössään sen tiedottaessaan esimerkiksi kassan toiminnasta tai etuuksiin liittyvän lainsäädännön muuttumisesta. Tiedottamisessa tulee ottaa huomioon, että työttömyyskassa on työttömyyskassalain 3 §:n 4 momentin mukaan kohdeltava jäseniään yhdenvertaisesti. Työttömyyskassan hallituksella on yleistoimivaltuutensa nojalla aina mahdollisuus antaa tarkempia ohjeita tiedottamisesta.

9.4 Siirtymäsäännökset

Työttömyyskassan muuttaessa sääntöjään voi joissain tilanteissa olla tarpeen laatia siirtymäsäännös, koska kassalla ei välttämättä ole heti sääntömuutoksen tultua voimaan vahvistettujen sääntöjen mukaisia hallintoelimiä.

Kassojen sulautuessa voi olla tarpeen laatia siirtymäsäännös, jossa säännellään esimerkiksi edustajiston, hallituksen tai valtuuskunnan kokoonpanosta tai toimikaudesta siihen saakka, kunnes "uuden" kassan ensimmäinen ylimmän päättävän elimen (edustajiston tai jäsenten kokous) kokous pidetään.

Esimerkki:

Kaksi kassaa sulautuu vuoden alusta ja vastaanottavan kassan hallituksen jäsenmäärää ja puheenjohtajan valintaa halutaan muuttaa. Tällöin siirtymäsäännöksessä on esimerkiksi mahdollista määrätä, mikä on hallituksen kokoonpano ja kuka on puheenjohtaja vuoden alusta siihen saakka, kunnes muutettujen sääntöjen mukainen uusi hallitus valitaan.

Siirtymäsäännös voi olla tarpeen myös silloin, kun kassan ylin päättävä elin muuttuu kassan kokouksesta edustajistoksi tai edustajiston, hallituksen tai valtuuskunnan jäsenmäärä muuttuu eikä ylimääräistä kokousta sääntöjen mukaisen hallintoelimen valitsemiseksi ole tarkoitus pitää lyhyen ajan kuluessa sen jälkeen, kun Finanssivalvonta on vahvistanut sääntömuutokset.

17.9.2014

Julkinen

Esimerkki 1:

Kassa muuttaa edustajiston valintaa koskevaa sääntökohtaa siten, että edustajien lukumäärä muuttuu. Edustajiston kokouksessa päätetään sääntömuutoksesta ja valitaan edustajat vielä kokouksessa voimassa olevien sääntöjen mukaisesti. Kun sääntömuutokset tulevat voimaan Finanssivalvonnan vahvistamispäivästä lukien, kassalla ei ole sen sääntöjen mukaista edustajistoa. Siirtymäsäännöksessä voidaan tällöin selvyuden vuoksi todeta, milloin sääntöjen mukainen edustajisto valitaan ensimmäisen kerran.

Esimerkki 2:

Kassa muuttaa sääntöjään siten, että kassan ylin päättävä elin on aiemman jäsenten kokouksen sijaan edustajisto. Kun sääntömuutokset tulevat voimaan Finanssivalvonnan vahvistamispäivästä lukien, kassalla ei ole niiden mukaisesti valittua edustajistoa. Jos sääntöjen vahvistamisesta edustajiston valintaan kuluu pitkä aika, voi olla tarpeen laatia siirtymäsäännös, jonka mukaan kassan ylin päättävä elin on jäsenten kokous siihen saakka, kunnes sääntömuutosten mukainen edustajisto valitaan.

Esimerkki 3:

Kassa muuttaa sääntöjään siten, että kassan ylin päättävä elin on aiemman edustajiston sijaan jäsenten kokous. Edustajiston valitseman hallituksen toimikausi päättyy kuitenkin ennen kuin jäsenten kokous valitsee hallituksen muutettujen sääntöjen mukaisesti. Kun sääntömuutokset tulevat voimaan Finanssivalvonnan vahvistamispäivästä lukien, kassalla ei ole niiden mukaista (jäsenten kokouksen valitsemaa) hallitusta. Siirtymäsäännöksellä edustajiston aikanaan valitseman hallituksen toimikautta voidaan kuitenkin jatkaa siihen saakka, kunnes ensimmäinen sääntöjen mukainen kassan jäsenten kokous pidetään ja valitaan muutettujen sääntöjen mukaisesti hallituksen jäsenet uudelle toimikaudelle.